Кірик Т. В.,

канд. пед. наук, доцент,

Приватний вищий навчальний

заклад "Київський медичний

університет", м. Київ

УДК 811.124:378

DOI: https://doi.org/10.64076/ihrc251212.16

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ЛАТИНИ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ

Анотація. У тезах розглянуто актуальні теоретичні та методичні засади викладання латинської мови у вищій медичній освіті. Проаналізовано роль латинської мови як основи міжнародної медичної термінології та її значення для формування професійної компетентності майбутніх лікарів. Проведено огляд анатомічної номенклатури Terminologia Anatomica, сучасних методичних підходів (комунікативного, структурно-граматичного, проєктного, компетентнісного) та цифрових інструментів. На основі аналізу навчальних практик запропоновано модель адаптивного курсу латинської мови з міждисциплінарними інтеграціями, покроковим алгоритмом оцінювання та прикладами завдань, орієнтованих на розвиток клініко-термінологічної грамотності студентів медичних ЗВО. Обґрунтовано доцільність упровадження практичних кейсів, термінологічного аналізу, структуризації медичних термінів і цифрових інструментів як засобів підвищення ефективності навчання.
Ключові слова: медична термінологія, Terminologia Anatomica, методика викладання, латина, вища медична освіта, адаптивний курс, алгоритм оцінювання.

Вступ. Латинська мова традиційно посідає важливе місце у підготовці майбутніх лікарів, оскільки саме вона формує основу міжнародної анатомічної, клінічної та фармацевтичної термінології. Незважаючи на зростання частки англійської мови у медичному дискурсі, латина залишається фундаментальною системою, що забезпечує логічну структуризацію термінів та їхню уніфікацію у світовому медичному просторі. В умовах реформування вищої медичної освіти актуалізується потреба модернізації методики викладання латинської мови, адаптації її до змішаних форматів навчання та інтенсифікації професійної складової курсу. Латинська термінологія забезпечує однозначність найменувань в анатомії, гістології, фармакології та клінічних дисциплінах. Універсалізація термінів через латину сприяє міжмовній зрозумілості та зменшує ризик неоднозначного тлумачення в міжнародній науково-клінічній комунікації. Використання офіційної номенклатури Terminologia Anatomica дозволяє стандартизувати навчальні матеріали і клінічну документацію. Останні дослідження і практики українських та закордонних медичних закладів

показують ефективність поєднання проєктного навчання, професійно орієнтованих кейсів і елементів гейміфікації – застосування ігрових елементів (балів, рівнів, змагань, нагород, беджів) та принципів дизайну ігор у неігровому навчальному Research Europe | контексті, щоб підвищити мотивацію, залученість та ефективність засвоєння навчального матеріалу, перетворюючи рутинний процес на захопливу пригоду з досягненнями та зворотним зв'язком. Це не те саме, що "ігрове навчання" (коли вся діяльність є грою), а інтеграція ігрових механік у методики кращого сприйняття складних тем та формування командного духу для підтримки мотивації та швидшого засвоєння термінологічного матеріалу. Зокрема, застосування проєктно-орієнтованих завдань для формування термінологічної компетентності підтверджено емпіричними матеріалами окремих дослідників. Сучасні нормативні та навчально-методичні ресурси в Україні – навчальні програми українських медичних вишів включають курс "Основи латини з медичною термінологією" як обов'язковий компонент у низці спеціальностей; існують методичні посібники й навчальні програми, адаптовані під стандарти вищої освіти України. Це дає підґрунтя для уніфікації програмного змісту й методики. Теоретичні засади викладання латини у медичному ЗВО. Методика викладання латинської мови спирається на кілька ключових підходів: 1. Структурно-граматичний підхід. Забезпечує оволодіння морфологічними моделями та закономірностями побудови термінів. Особливо важливими є правила утворення прикметників, дієприкметників, відмінювання клінічних термінів та вживання прийменників у терміносполуках. 2. Комунікативно-орієнтований підхід. У медичній галузі застосовується у специфічній формі: комунікація на латині не є метою, проте формується здатність інтерпретувати, структурувати та пояснювати медичні терміни. 3. Компетентнісний підхід. Орієнтує навчання на формування професійної термінологічної компетентності, що включає здатність аналізувати, правильно вживати та утворювати медичні терміни. 4. Проєктно-орієнтований підхід. Передбачає створення студентами міні проєктів: термінологічних словників за спеціальностями, інтерактивних таблиць, морфологічних карт термінів, тобто продуктів, які можна використовувати у подальшому навчанні. У сучасному курсі латинської мови необхідною є інтеграція з Terminologia Anatomica (2019), що забезпечує наукову точність і відповідність міжнародним стандартам. Практичні підходи та інноваційні інструменти. Ефективність навчання підвищується завдяки застосуванню: • цифрових ресурсів для тренування термінів (Quizlet, Kahoot, AnatomyTOOL); • інтерактивних таблиць морфем; • глосарної роботи з міждисциплінарними модулями (анатомія, гістологія, клінічні дисципліни); • кейс-методу, побудованого на клінічних прикладах, де термін розглядається у професійному контексті. Модель адаптивного курсу латинської мови. Запропонована модель включає: 1. Базовий модуль: фонетика, іменник, прикметник, дієприкметникові форми, основні моделі словотвору. 2. Анатомічний модуль: терміни згідно з Terminologia Anatomica, синтаксис анатомічних назв, відмінювання складених

термінів. 3. Клінічний модуль: грецькі та латинські компоненти, моделі клінічних термінів, патологічні суфікси. 4. Інтеграційний модуль: аналіз термінів у контексті матеріалів суміжних дисциплін. 5. Цифровий модуль: тести, віртуальні тренажери, автоматизовані словники. Приклади завдань для практичної роботи. Приклад 1. Термінологічний аналіз (Anatomia). Проаналізуйте термін musculus extensor digitorum longus: • визначити основу кожного компонента; • встановити граматичні зв'язки; • перекласти термін; • навести споріднені терміносполуки. Приклад 2. Клінічне словотворення. Утворити клінічні терміни із префіксами та суфіксами: • hyper + tension + ia; • gastr + ectomia; • osteo + por + osis. Пояснити семантику компонентів. Приклад 3. Інтегрований кейс. Пацієнт має діагноз bronchitis chronica obstructiva. Завдання: розшифрувати терміноелементи, визначити їх значення, трансформувати у прикметникові форми. Алгоритм оцінювання навчальних результатів 1. Вхідний контроль: тест на базові знання граматики та терміноелементів. 2. Поточне оцінювання: • морфологічні вправи (30%); • термінологічний аналіз (30%); • цифрові інтерактивні тести (10%). 3. Проєктні завдання: створення міні-глосарію або візуальної карти термінів (15%). 4. Підсумковий контроль: комплексний тест і переклад термінів (15%). Алгоритм адаптується до змішаних форматів навчання із можливістю автоматизованого виставлення поточного бала. Висновки. Латинська мова у медичній освіті виконує ключову функцію формування професійної термінологічної компетентності, розвитку логічного мислення та навичок структурного аналізу. Сучасна методика викладання має поєднувати класичну граматичну основу з цифровими інструментами, інтеграцією з профільними дисциплінами та компетентнісно-орієнтованими завданнями. Запропонована модель адаптивного курсу, алгоритм оцінювання та практичні приклади можуть бути використані як основа оновлення змісту навчальних програм з латинської мови у медичних ЗВО.

Список використаних джерел

1. Terminologia Anatomica. International Anatomical Terminology. Stuttgart: Thieme, 2019. 292 p.

2. Vihnicka I. Latin terminology in medical education: principles and challenges. Medical Education Review. 2020. Vol. 58. P. 45–53.

3. Бойцова О. В. Методика викладання мов у медичних ЗВО. Київ: МАПО, 2018. 184 с.

4. Кайдалова Л. Г. Латинська мова і медична термінологія. Харків: ХНМУ, 2020. 312 с.

5. Кудіна Т. Р. Латинська мова та медична термінологія: сучасні підходи до навчання. Київ: ВСВ Медицина, 2021. 208 с.

6. Підручник "Латинська мова для студентів стоматологічних факультетів = Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium" / О. М. Бєляєва, В. Г. Синиця, Л. Ю. Смольська [та ін.]. – Дата реєстрації 03 березня 2023 р.